

Overweging uit de dienst van 24 januari AD 2021, Paaskerk

Derde zondag van Epifanie

Gelezen: 2 Samuel 15:1-16, 23-30

Daarbij het lied: Psalm 3 (berijmd)

ds. W.T. Pieterse

Gemeente van de Heer

Het volk wacht in de poort van de stad tot de koning, David in dit geval, hen toegang verschaft. Zo gaat dat al eeuwen. Uit onze jaren in Kameroen herinner ik me de paleizen van de chiefs, de plaatselijke koningen. Voor de poorten van die paleizen, het een groter en belangrijker dan het andere, zaten dag en nacht tientallen mensen te wachten om toegelaten te worden tot de binnenplaats en dan tot de troonzaal. Op gezette tijden hoorde de chieft klachten en deed met zijn entourage uitspraak. De eenvoudige mensen moesten soms dagenlang wachten tot ze werden toegelaten. Anderen, meer vooraanstaande mensen, en ook witte bezoekers als wij, mochten meteen doorlopen door.

Een vernederend ritueel denkt u misschien en exotisch ook, uit verre landen en andere tijden, maar hoe verschillend is het echt van de mensen die wachten op recht met een spandoeken op het Plein in Den Haag. Op een minister, op een partijlijder. Wachten en dan horen: we doen alles wat we kunnen, het is niet aan mij, het is het systeem, het is de wet, het is ... Weken worden maanden, jaren. Het volk wacht bij de poort van de stad, het paleis.

En plots is daar die mooie jongen met zijn blonde lokken, zijn snelle wagens, zijn bravoure en zijn hartelijkheid, iedereen spreekt hij aan, '*waar komt u vandaan?*' - ik ben er eentje van jullie! En er is plots een jonge energie, in de vermoeide massa. Zo anders dan die oude vader! Zo voorbij, die koning, in zijn toren, omringd met die stedelijke elite, die klik van ministers. 'Eindelijk gehoord worden, gelijk krijgen!' En het volk knielt en 'Absalom steelt de harten' staat er letterlijk.

Zo gaat het zo ging het zo zal het gaan. De 'weldenkende' nuchtere mensen die nooit in de poort hoeven te wachten spreken er schande van. Kijk toch hoe ze allemaal achter Absalom aanlopen! Maar je zal er maar staan. Roepend om recht, rammelend aan een dichte poort - wachtend op een zwijgende koning - Vier jaar, veertig zeggen sommige vertalingen zelfs als overdrijving - en David doet niets, de macht blijft zitten - maar langzaam groeit hij uit de tijd. Goed van vertrouwen, of gewoon misschien naïef, of onvoorstelbaar dat ooit ... laat hij Absalom naar Hebron gaan.

Absalom smeedt een verbond met ze, geen samenzwering, nee, het is veel subtieler. Het is een verbond, een pakt. Een 'wij zijn' samen. De eenheid van het grote WIJ, vlaggen, ideeën, rallies, en een leider: ik begrijp jou, jij mag erbij horen, wij snappen elkaar, snap dat je bang bent - ik zal je beschermen tegen de ander, die vreemde, enge en bedreigende ander. Dat is ons verbond. En het volk juicht en klapt.

Tot zover een kleine handleiding voor de populist. Maar de vraag daaronder is: wat maakt ons toch zo gevoelig voor een leider, zo volgzaam. Waarom projecteren wij toch altijd weer ons ideaalbeeld in een man of vrouw die het allemaal moet gaan doen. Of zijn we simpelweg oud en moe geworden en snakken we daarom naar de jeugd van Absalom..?

- eindelijk er is weer toekomst in Hebron watr zullen ze opkijken in de grote stad Jeruzalem - David rest niets dan te vluchten, ineens is hij tragisch. '*De harten van het volk Israel zijn bij Absalom*' Zelfs Achitofel één van Davids trouwste vrienden,(zijn vice president), loopt van

hem weg, als een Petrus. Dan is er alleen nog een hofhouding; nog wat bijvrouwen. Jammerend klimt David de Olijfberg op. Zijn gloriëtijd is voorbij.

Deze crisis in het leven van David is in de traditie van de kerk vaak gezien als een voorafschaduw van het lijdensverhaal van Jezus, de zoon van David. Psalm 3 die we hoorden hoort traditiegetrouw bij dit moment van verlatenheid en wanhoop op de Olijfberg. En toch zal de naam van David blijven klinken in de profetenteksten - in de liederen, en in het evangelie, totdat Jezus als zoon van David wordt binnengehaald in Jeruzalem. - De vraag is waarom. Wat maakt in deze wirwar van de macht David tot een blijvende belofte? Wat onderscheid de machten?

Is zijn klaagzang niet gewoon het gejammer van Trump in Florida? De oude koning, die na zijn vergrijp aan Bat seba zijn grip op familie en het hart van het volk verliest. Wat is ons verlangen naar David anders dan nostalgie, heimwee naar vroeger, de dagen van ooit - naar de echte koningen die nog niet op een speedboat door de Middelandse zee croste?

Waarom altijd David - wat mankeert er eigenlijk aan Absalom? Wat is in de wirwar van de macht - publieke opinie - elites- systemen - nog goed, wat kwaad? Wie is er integer, iedereen maakt toch vuile handen?

*

Miljoenen hebben gekeken naar de inauguratie van Joseph Biden. En velen van de zich weldenkenden onder hen wisten het zeker: de waarheid is terug, de eenheid, de democratie. Iedereen mag nu meedoen, heet het. Zou het? Is dit dan een verlosser? Zal er nu recht geschieden in de poorten van de stad? Nu de oude koning die al sinds 1972 het paleis in en uit loopt, terug is?

Een priester en een dominee hebben gebeden, dichtbij de plek waar kort daarvoor nog de spandoeken wapperden met *Jesus Trump*. Volk God en Natie in een adem genoemd, angstaanjagend.

Maar ineens bad die dominee afgelopen woensdag een zinnnetje die bij mij bleef hangen: *'God leer ons dit land te bewonen'*. Even tilde hij ons uit het machtsdenken, uit de ceremonie, uit het nationalisme, uit ons eigen gelijk, *'God, leer ons het land te bewonen'* - Even was er die Ander, een geheim, God, groter dan wij met onze voorkeur, onze politiek - ons partijprogramma onze ineens weer opborrelende visie in het zicht van verkiezingen - Net als toen de dichteres, die fabuleuze vrouw van 22 dichtte en zei: 'de schrift leert ons voor ogen te houden dat 'ieder zal zitten onder de eigen wijnrank en vijgenboom en niemand zal hen bang maken'. Een gegeven woord, van een verrassende Ander, van God ver voorbij aan wie wij zijn en wat wij willen. Tussen alle vlaggen, de machtigsten der aarde, een woord dat bescheiden maakt, op je hoede, terughoudend - afwachtend - een woord dat je gegeven is losmaakt van jezelf - bescheiden maakt - .

In het gebruik van dat woord ligt het onderscheid, ook in het verhal van ASbsalom en David: *'Ik... zegt Absalom heb de HEER belooft te eren als hij ervoor zorgt dat ik terugkeer in Jeruzalem'* en zo staat God de HEER ten dienste van zijn machtsproject. Als hij doet wat ik wil zal ik hem eren.

'Breng de ark van God terug naar de stad' zegt David. 'Ik zal wachten in de woestijn'. Hoort u het allebeslissende verschil?

In die ark is de naam van God verborgen. De oude woorden van belofte en bevrijding: 'Ik ben de Heer jouw God die je bevrijdt van de farao'. David maakt zich in de woestijn ondergeschikt aan die woorden, Zo voegt hij zich zo in de belofte van de God.

Daarom is het uiteindelijk David. Want wie zich Gods Naam toeigent, zich een God maakt, beneemt de Ander, het geheim van het leven, het heilige, God, maar uiteindelijk ook zichzelf, de ruimte en de vrijheid. Leert hele de schrift dat niet?

'Leer ons in het land te wonen dat is op onze plek - met uw naam...' die er zijn zal...! Leer ons te wachten, te ontvangen.

Om ons aan die Naam, de Ander, God, die-er-zijn-zal, zoveel groter dan ons hart, te herinneren - hebben we in heel de wirwar van de macht, de tegenstemmen nodig van de liederen.

Van de gebeden, van de profeten.

Stemmen van de Ander: zij met het andere geloof, hij met de andere kleur, hzij die we niet kennen, die we niet willen - de velen die wachten op recht aan de poorten van de stad. Steeds zullen wij ons af willen sluiten voor die stemmen, het zijn er teveel te vreemd, te verontrustend, maar steeds zullen ze ook weer opklinken, als de stemmen van hoop. Een stem als afgelopen woensdag die van Amanda Gorman de 22jarige dichter op Capitol hill:

When day comes, we step out of the shade, aflame and unafraid.

The new dawn blooms as we free it.

For there is always light,

if only we're brave enough to see it.

If only we're brave enough to be it.

Amen.

Als de dag komt, stappen wij uit de schaduw, aangevuurd en onbevreesd
de nieuwe dag bloeit op als we haar bevrijden
want er is altijd licht
als wij maar moedig genoeg zijn het te zien
als wij maar moedig genoeg zijn het te zijn.

[Amanda Gorman reads a poem at inauguration - YouTube](#)

Dit is de tweede preek uit een serie van drie over de geschiedenis van David en Absalom (II Samuel 13 - 19:15)